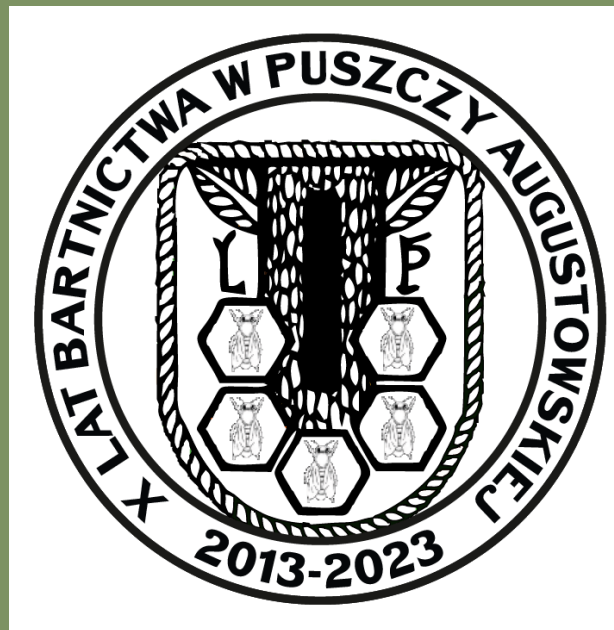

X LAT BARTNICTWA W PUSZCZY AUGUSTOWSKIEJ

część 1

Kilka cytatów i danych z literatury :

St. Skrodzki w art. 117 „Porządku prawa bartnego” wzbrania bartnikom sprzedawać pszczoły z lasu bez powiadamiania sądu bartnego „pod winą czternastu grzywien polskich” 1616 rok.

W 1506 roku przez Połock przepuszczono 14 441 kamieni wosku czyli 208 000 kilogramów . Echa leśne 10/1936 Otton Hedemann artykuł dotyczy terenów nad Dźwiną.

O ilości barci w Puszczy Białowieskiej dowiadujemy się z Inwentarza 1792 roku, według którego w kwaterze białowieskiej było barci i ulów z pszczołami 498, a barci pustych 2927; w kwaterze Jamneńskiej z pszczołami 438, pustych 3292. Naczelnik ekonomii brzeskiej, Szczepanowski zwracał uwagę , iż za dużo jest barci pustych, co zamiast dochodu tylko stratę skarbowi przynosi „przez psowanie drzewa najlepszego”. – Echa Lesne 26.II.1939 Wiktor Hartman

Na terenie Guberni Augustowskiej w 1827 roku było 17 736 barci. B. Tykiel, Kilka uwag historyczno-statystycznych o guberni augustowskiej, „Biblioteka Warszawska”, 1857, t. IV, str. 172.

W 1979 roku prof. dr Leon Bornus w opracowaniu „Znaczenie Pszczoły Augustowskiej” pisze: „Przedmiotem naszego zainteresowania jest dzisiaj pszczoła leśna. Stanowi ona niejako wyspę wśród dużej populacji pszczoły środkowoeuropejskiej. Dziwne jest to, że nie bardzo poddaje się wpływom sąsiednich populacji, bo swój charakter utrzymuje z wysokim wskaźnikiem wyrównania (...)”.

Prof. dr J. Wilde wyjaśnia na łamach „Pszczelarstwa” z 1981 r., że szczegółowe pomiary morfologiczne prowadzone przez Oddział Pszczelnictwa w Puławach na populacji pszczoły krajowej wykazały, iż najmniejszą zmiennością genetyczną charakteryzowała się pszczoła leśna z Puszczy Augustowskiej. Pozwoliło to na jej wyodrębnienie i nazwanie „pszczołą augustowską”. Wyróżniającą cechą tej odmiany jest umiejętność przystosowania się do miejscowych, niezwykle trudnych warunków klimatycznych. Na podstawie dotychczasowych obserwacji przypuszcza się, że daną populację pszczół cechuje również dziedziczna, wysoka odporność na choroby. Pszczoła augustowska posiada cechy, które utraciło już większość pozostałego pogłowia pszczół krajowych. Szczególnie cenna jest czystość rasowa. Posiadając geny dobrego zimowania może przyczynić się do poprawy zimowania innych ras i krzyżówek.

PIERWSZE SPOTKANIE 17.10.2012

Odtworzenie boru bartnego
w Puszczy Augustowskiej.

Obawy i problemy – stan wyjściowy

- Brak podstawowej wiedzy o roli i znaczeniu pszczół
- Słaba wiedza o historii bartnictwa
- Incydentalne dotychczasowe działania bartne
- Brak aktów prawnych dotyczących bartnictwa
- Pytania po co bartnictwo Lasom Państwowym
- Pszczoły z barci i kłód będą infekować pasieki
- Leśnicy sprowadzają pszczoły niewiadomego pochodzenia
- Zarzuty o konkurencji w produkcji miodu
- Finansowanie i źródło środków finansowych
- Słaba akceptacja proponowanych działań przez pracowników Lasów Państwowych i pszczelarzy

26.02.2013 roku podpisano porozumienie w sprawie określenia zasad współpracy nadleśnictw: Augustów, Browsk, Maskulińskie i Supraśl przy przygotowaniu i realizacji projektu.

Pierwsza wydziana barć
w Nadleśnictwie Augustów;
Leśnictwo Czarny Bród 06.04.2013 rok

Pierwsza kłoda bartna kwiecień 2013 r.

Pierwszy rój zasiedlił kłodę bartną w
czerwcu 2013 roku

- 15 czerwca 2013 roku złożono wniosek aplikacyjny nr 1008/13

„Tradycyjne bartnictwo ratunkiem dzikich pszczół w lasach”

Pierwsze miodobranie 21.08.2013

Miodobranie

Delegacja leśników z RDLP w Białymstoku odwiedziła pracowników Parku Narodowego Szulgan Tasz w Baszkirii w dniach 06-14.10.2013

Pokazz dziania kłody bartnej

**8 sierpnia 2014 roku
podpisano umowę o
dofinansowaniu projektu**

Uzyskanie dofinansowania

Załącznik do Uchwały nr 13/2014

Pozycja na liście	Numer wniosku	Wnioskodawca	Tytuł projektu	Województwo	Całkowity koszt inwestycji (PLN)	Kwota dofinansowania (PLN)	Kwota alokacji dostępna dla projektu (PLN)
Lista podstawowa							
1.	1060	Muzeum Pałac w Wilanowie	Edukacja społeczna w konflikcie urbanizacyjno-ekologicznym na terenie Muzeum Pałacu w Wilanowie	mazowieckie	2 042 558	1 400 230	16 365 980
2.	1008	Nadleśnictwo Augustów	Tradycyjne bartnictwo ratunkiem dzikich pszczół w lasach	podlaskie	1 289 600	1 096 160	14 965 750
3.	1119	Muzeum Podlaskie w Białymstoku	Ośrodek edukacji ekologicznej Muzeum Podlaskiego-Sokolania	podlaskie	643 375	546 869	13 869 590
4.	1028	Gmina Mircze	Pod skrzydłami Natury 2000-działania edukacyjne na rzecz ochrony różnorodności biologicznej i ekosystemów na terenie Lubelszczyzny	lubelskie	1 528 710	909 583	13 322 721
5.	1129	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe - Nadleśnictwo Włocławek	Podniesienie świadomości nt. różnorodności biologicznej na obszarach Natura 2000 poprzez budowę infrastruktury edukacyjno-turystycznej w Nadleśnictwie Włocławek	kujawsko-pomorskie	1 405 698	1 194 843	12 413 138
6.	1171	Szkolne Schronisko Młodzieżowe "CUMA" w Szczecinie	Centra i Schroniska Bioróżnorodności	zachodniopomorskie	1 626 016	1 382 114	11 218 295
7.	986	Roztoczański Park Narodowy	Poznanie i popularyzacja różnorodności biologicznej Roztocza - regionu pogranicza przyrodniczo-kulturowego	lubelskie	1 500 848	1 275 721	9 836 181
	1098	Gmina Wrocław	Mój zielony DOM	dolnośląskie	2 629 553	2 235 120	8 560 460
8.	989	Województwo Kujawsko-Pomorskie	BIO+-bioróżnorodni, bioświadomi, bioodpowiedzialni w województwie kujawsko-pomorskim	kujawsko-pomorskie	3 331 561	2 831 827	6 325 340
9.	1092	Gmina Miasta Sanoka	EKO-SANOK zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie różnorodności biologicznej miasta	podkarpackie	827 180	703 103	3 493 513
10.	1156	ZOO Wrocław Sp. z o.o.	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony różnorodności biologicznej w obliczu zmian klimatycznych, realizowana zgodnie z misją wrocławskiego ogrodu zoologicznego	dolnośląskie	4 179 606	2 967 312	2 790 410
Lista rezerwowa							
11.	1059	Tatrzański Park Narodowy	Dom przyrody, park ludzi-przez edukację ekologiczną do zrównoważonego korzystania z ekosystemów Tatr	małopolskie	3 948 263	2 739 650	-176 902
12.	1026	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów na terenie Dorzecza Parsęty poprzez edukację dzieci i młodzieży	zachodniopomorskie	3 703 610	3 148 069	-2 916 552

Konferencja inauguracyjna w Augustowie 12,06,2014

SPOT INAUGURUJĄCY PROJEKT

Podpisanie porozumienia o współpracy pomiędzy RDLP w Białymstoku i Rezerwatem Przyrody Szulgan Tasz

Pierwsze rojenie 29.05.2015

Dzikie roje w Leśnictwie Jastrzębna

Kolejna wizyta delegacji z Baszkirii

Oznaki zimowania pszczoł w kłodzie

zima 2015

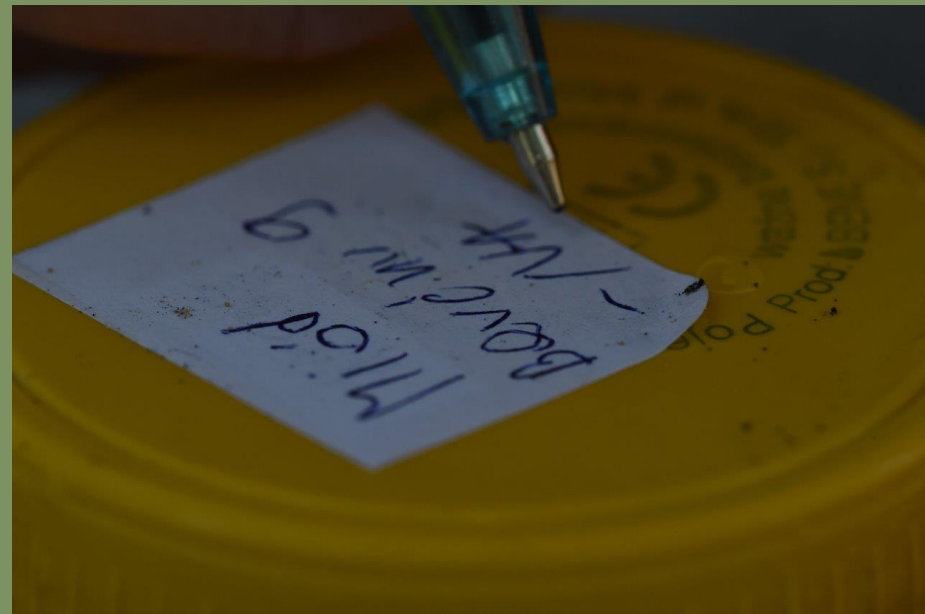

Pokaz wchodzenia na drzewo bartne za pomocą leziwa

Badania żywotności pszczół, miodu bartnego

Badania ras i zdrowotności pszczoł w barciach i kłodach

Wizyta delegacji z Polski w Baszkirii

Pierwsze Polskie barcie w Baszkirii

SPOT PODSUMUWUJĄCY PROJEKT

Barciowisko – nowa inicjatywa Nadleśnictwa Augustów

Nadleśnictwo Augustów

Barciowisko 2015

Barciowisko 2016

Kłody bartne z Barciowiska

Poprawa warunków bytowania pszczoł w lesie

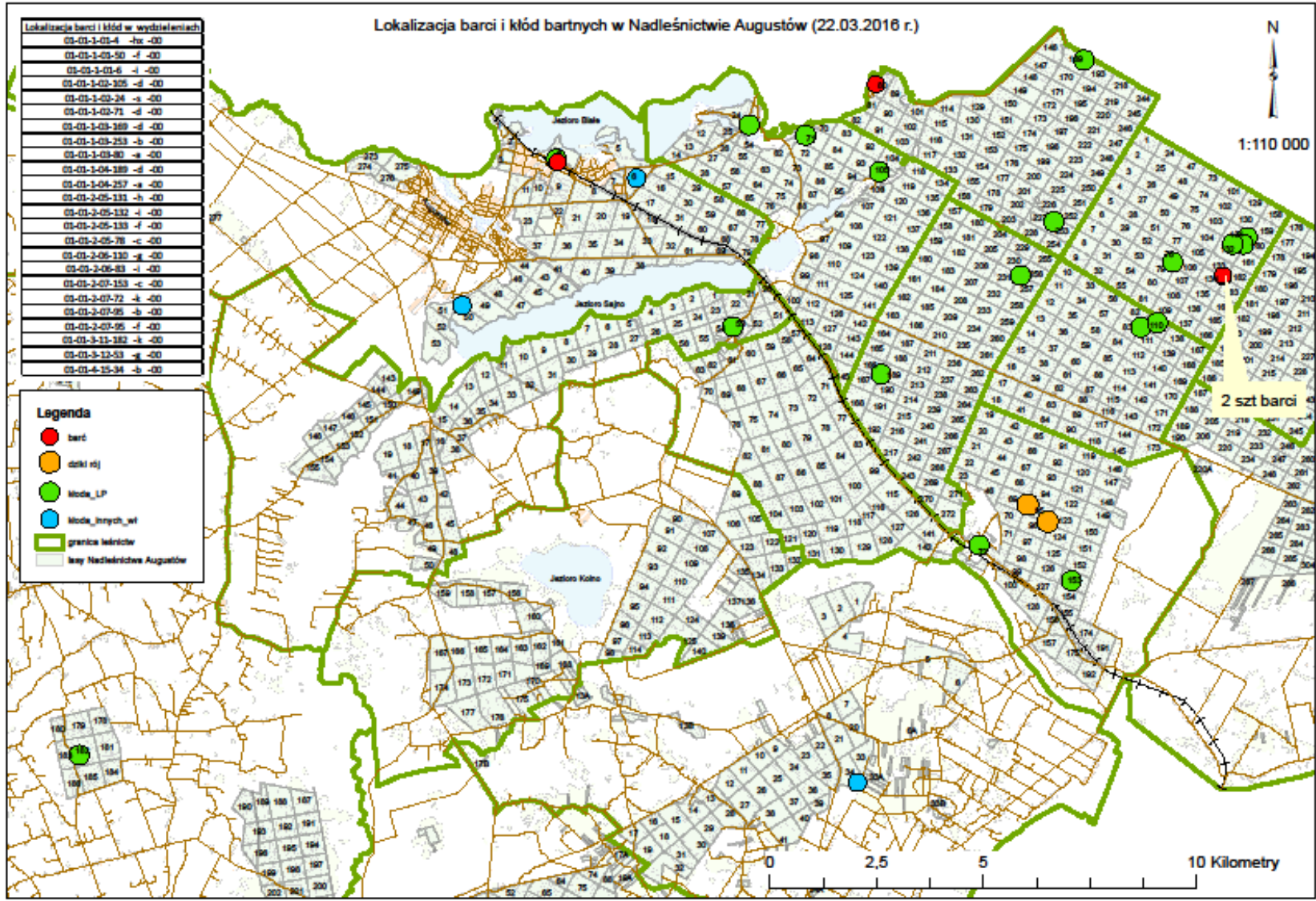
Lokalizacja barci i kłód bartnych w Nadleśnictwie Augustów (22.03.2016 r.)

Lokalizacja barci i kłód w wydzieleniach

03-01-1-03-4	-hx	-00
03-03-1-03-50	-f	-00
03-03-1-03-6	-f	-00
03-01-1-03-205	-d	-00
03-03-1-03-24	-s	-00
03-03-1-03-71	-d	-00
03-01-1-03-369	-d	-00
03-01-1-03-253	-b	-00
03-01-1-03-80	-s	-00
03-01-1-04-389	-d	-00
03-01-1-04-257	-s	-00
03-01-2-05-133	-h	-00
03-03-2-05-132	-f	-00
03-03-2-05-133	-f	-00
03-03-2-05-78	-c	-00
03-01-2-06-130	-g	-00
03-03-2-06-83	-f	-00
03-01-2-07-153	-c	-00
03-01-2-07-72	-k	-00
03-01-2-07-95	-b	-00
03-01-2-07-95	-f	-00
03-01-3-11-282	-k	-00
03-03-3-11-53	-g	-00
03-01-4-15-34	-b	-00

Legenda

- barci
- kłód (s)
- kłód LP
- kłód innych wt
- granica leśnictwa
- mapy Nadleśnictwa Augustów

N
1:110 000

0 2,5 5 10 Kilometry

2 szt barci

Ogólne zestawienie poniesionych kosztów (07.04.2016)

Działania z projektu	Suma zaplanowanych kosztów dla zadania (zł)	Suma poniesionych kosztów (zł)
Konferencje i warsztaty	176 000	151 527,81
Wykonanie ekspozycji edukacyjnych	24 000	32 973,07
Ścieżki i punkt edukacyjny	270 000	247 614,70
Publikacje	327 000	302 986,41
Promocja projektu	97 000	118 905
Strona internetowa	51 600	24 408,28
Patronat naukowy	168 000	29 448,79
Ośłona naukowa	176 000	118 363,91
SUMA	1 289 600	1 026 227,97

Co się udało !

- Wzrost świadomości społecznej o roli i znaczeniu pszczół w przyrodzie i życiu człowieka
- Pszczoły to nie tylko miód – nowe podejście w świadomości społeczeństwa
- Powstanie grupy osób w Lasach Państwowych zajmujących się bartnictwem
- Zaakceptowanie roli Lasów Państwowych w powrocie bartnictwa do lasów
- Zaakceptowanie bartnictwa przez pszczelarzy
- Powstanie Stowarzyszeń Bartnych („Bractwo Bartne/Fratrum Mellicidarum”, „Warszawskie Bractwo Bartne”, „Bractwo Pszczele”, „Stowarzyszenie Pszczelarstwa Naturalnego „Wolne Pszczoły”, Fundacja Ochrony Pszczół „Nowa Ziemia”, „Leśna Chata”, „Stowarzyszenie Bartnictwo LGOM”, „Bartnicy Sudetów”).
- Pozytywny odbiór działań Lasów Państwowych przez społeczeństwo
- Powstała infrastruktura edukacyjna służy dalszej promocji bartnictwa i wzrostowi wiedzy społeczeństwa
- Wyniki badań zdrowotności pszczół z barci i kłód bartnych wykazały bardzo dobry stan zdrowotny rodzin pszczelich
- Zainteresowanie i oczekiwania wobec projektu uświadomiły konieczność kontynuacji podjętych działań

Co dalej ? Zamierzenia i plany !

- Musimy kontynuować prace przy opiece nad barciami i kłodami bartnymi
- Należy poprawiać warunki bytowania pszczół w lasach (łąki pszczele, gatunki pożytkowe i miododajne itp.)
- Doprowadzić do powstania aktów i unormowań prawnych regulujących funkcjonowanie bartnictwa w lasach
- Powołać **Leśną Brac Bartną** jako stowarzyszenie pasjonatów i sympatyków bartnictwa
- Rozszerzyć działania powrotu bartnictwa na inne nadleśnictwa
- Przygotować i złożyć wnioski o dofinansowanie projektu czynnej ochrony pszczół i innych zapylaczy żyjących w lasach
- Dążyć do utworzenia przy Nadleśnictwie Augustów **Regionalnego Centrum Bartnictwa i Pszczelarstwa Leśnego**

Lista członków
Leśnej Braci Bartnej
Nadleśnictwa Augustów

Członkowie **Leśnej Braci Bartnej** mają na celu: kultywowanie tradycji bartnych, poprawę warunków bytowania pszczół w lasach, działanie barci i kłód bartnych, opiekę nad rojami pszczół zasiedlającymi barcie i kłody bartne, popieranie rasy pszczoly augustowskiej, edukowanie społeczeństwa w zakresie bartnictwa.

L.P.	Imię i nazwisko	Podpis
1	Mirostawa Sienkiewicz	
2	Adam Sienko	
3	Grzegorz Anchośluk	
4	Adam Kozemiecki	
5	Andrzej Hymnag	
6	Ławet Bulewiski	
7	Ławet Fradziwina	
8	Krzysztof Adamczak	
9	Krzysztof Adamczak	
10	Młoc Ławet	
11	Krzysztof Adamczak	
12	Jeremiasz Sokolowski	
13	Andrzej Muciwski	
14	Andrzej Stefanowski	
15	Marek Węgrzynowicz	
16	Adam Polonka	
17		
18		
19		

Augustów 31.03.2016 rok

Leśna Bracia Bartni

Koniec części pierwszej

Zapraszam na część drugą

Adam Sieńko

Zdjęcia: A. Sieńko, R. Rogoziński